

**VESELĪBA UN
PERSONĪBAS ATTĪSTĪBA:
STARPDISCIPLINĀRĀ PIEEJA**

**RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE**

VPP
Valsts pētījumu
programma

Sportistu izdegšana garengriezuma pētījumos - darbības jomu noteikšanas pārskata starprezultāti

Darba autore - Mg.psych. Beate Evelīna Dišlere
Darba zinātniskā vadītāja - Dr. psych. Jeļena Koļesņikova

2024. gada 18. – 20. aprīlis

Aktualitāte

Psihologiskāš un fiziskās veselības
pasliktināšanās ²

Snieguma samazinājums ¹

Sporta pamešana ¹

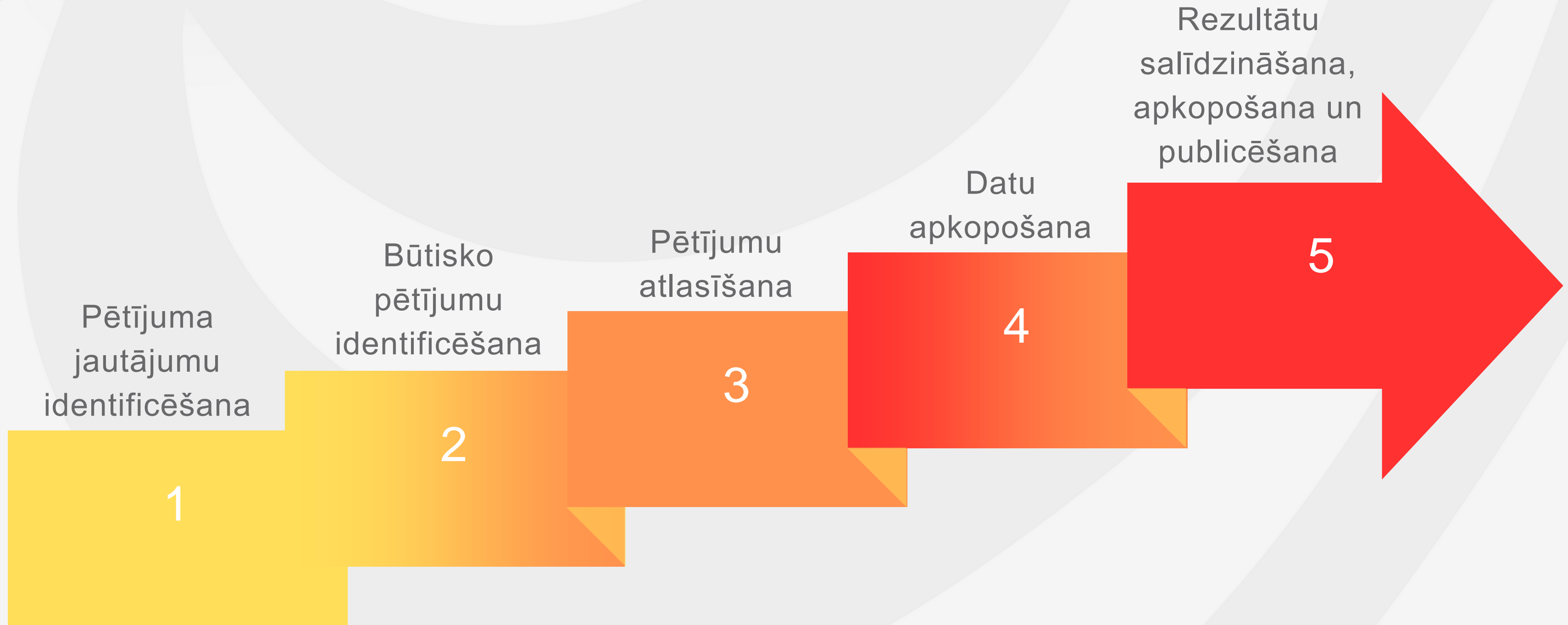
Pārslodze un traumas ¹

Subjektīvās labbūtības
pasliktināšanās ²

¹ Amemiya & Sakairi, (2022). Examining the Relationship between Depression and the Progression of Burnout Among Japanese Athletes. 1,2. *Jpn Psychol Res*, 64: 373-384. <https://doi.org/10.1111/jpr.12332>

² Glandorf, Madigan, Kavanagh, & Mallinson-Howard, (2023). Mental and physical health outcomes of burnout in athletes: A systematic review and meta-analysis. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 1-45.

SOĻI DARBĪBAS JOMU NOTEIKŠANAS PĀRSKATA VEIDOŠANĀ

1

Pētījuma mērķis un jautājumi

Mērķis - veikt darbību jomas noteikšanas pārskatu, lai noskaidrotu, kas ir zināms par sportistu izdegšanu garengriezuma pētījumos.

- **Kas ir zināms no garengriezuma pētījumiem par sportistu izdegšanu un tās attīstību laika gaitā?**
- Kādi psiholoģiskie faktori garengriezumu pētījumu rezultātos ir saistīti ar sportistu izdegšanu?

2

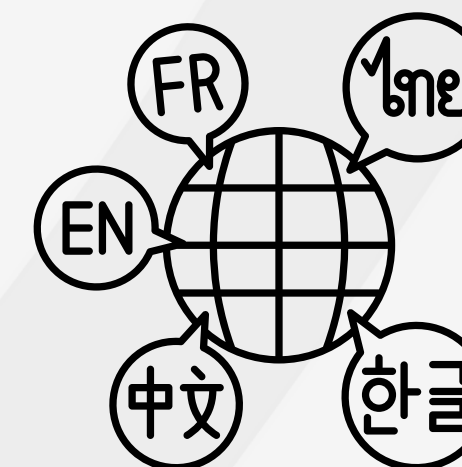
Būtisko pētījumu identificēšana

("burnout s" OR "burnout, psychological" OR ("burnout" AND "psychological") OR "psychological burnout" OR "burnout" OR "burnouts") AND ("athlete s" OR "athletes" OR "athlete" for **athlete burnout**), ("longitudinal studies" OR ("longitudinal" AND "studies") OR ("longitudinal" AND "study") OR "**longitudinal study**")

2014

2024

Identification

PRISMA

Studies from databases/registers (n = 123)
Web of Science (n = 52)
Scopus (n = 43)
PubMed (n = 28)

References removed (n = 51)
Duplicates identified manually (n = 11)
Duplicates identified by Covidence (n = 40)

Screening

Studies screened (n = 72)

Studies excluded (n = 33)

Studies sought for retrieval (n = 38)

Studies not retrieved (n = 0)

Studies assessed for eligibility (n = 38)

Studies excluded (n = 6)
Wrong study design (n = 4)
Wrong patient population (n = 2)

Included

Studies included in review (n = 32)

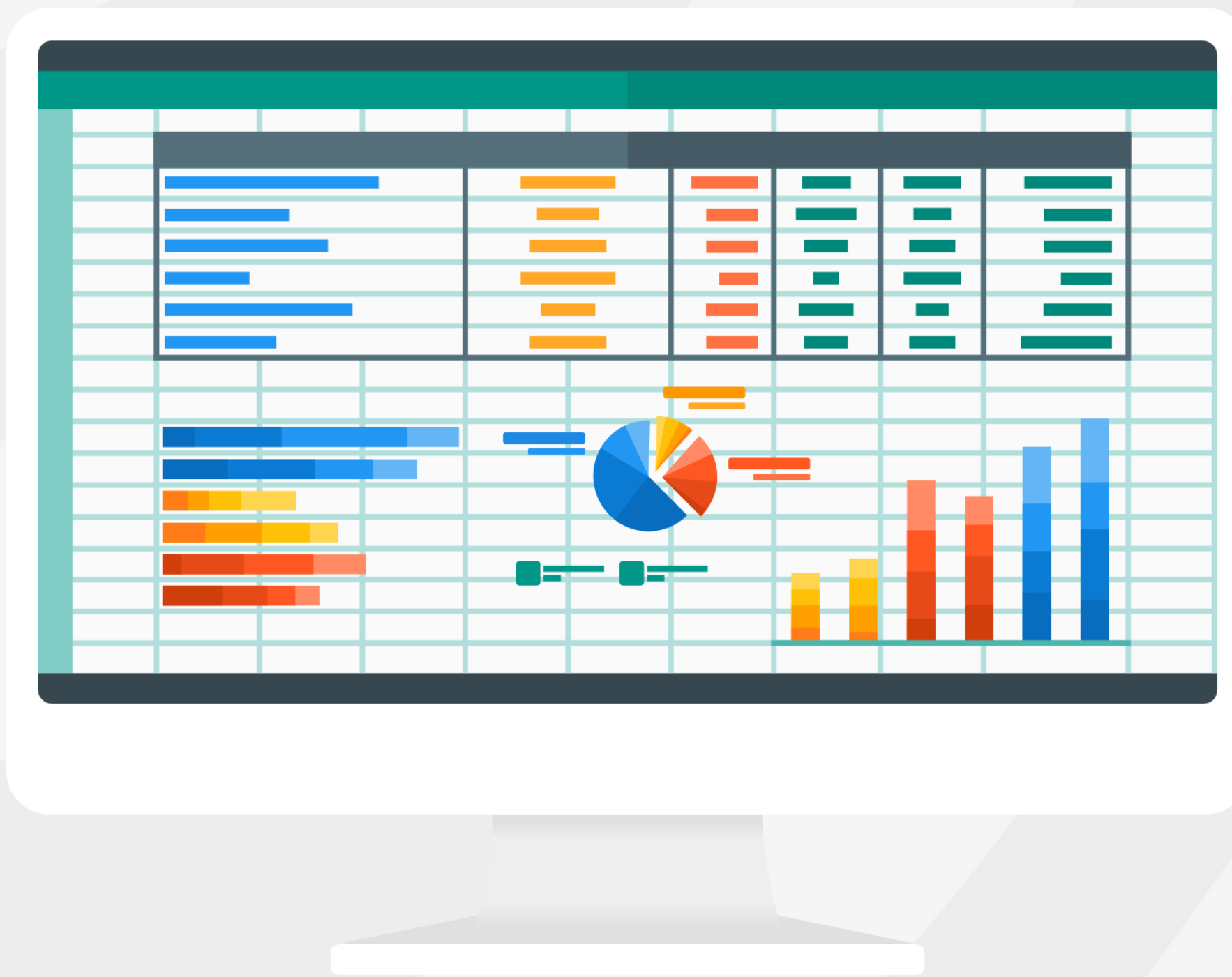

Pētījumu atlasīšana

4

Datu apkopošana

- Autors, gads;
- Mage;
- %dzimums;
- Sporta veidi;
- Instrumentārijs;
- Procedūra;
- Galvenie secinājumi.

5

Rezultātu salīdzināšana, apkopošana un publicēšana

Tika veikta demogrāfisko datu analīze.
Pētījumiem tika piešķirti kodi un tie tika grupēti tematiskās kategorijās.

Rezultāti

Demogrāfisko datu analīze

Kas ir zināms no garengriezuma pētījumiem par sportistu izdegšanu un tās attīstību sacensību sezonā?

226

Vidējais izlases lielums

64%

Vīriešu

18,83

Vidējais vecums

8

Vidēji tik gadus nodarbojas ar sportu

70%

Komandu sporta veidi

12,71

Nedēļā vidējais pavadīto stundu skaits
treniņos

Rezultāti

Instrumentāriju analīze

Athlete Burnout
Questionnaire (ABQ;
Raedeke & Smith, 2001)

81,25%

The Burnout Scale for
University Athletes
(BOSA; Amemiya et al.,
2013)

9,38%

Sport Burnout Inventory—
Dual Career Form
(SpBI-DC; Sorkkila et al.,
2017)

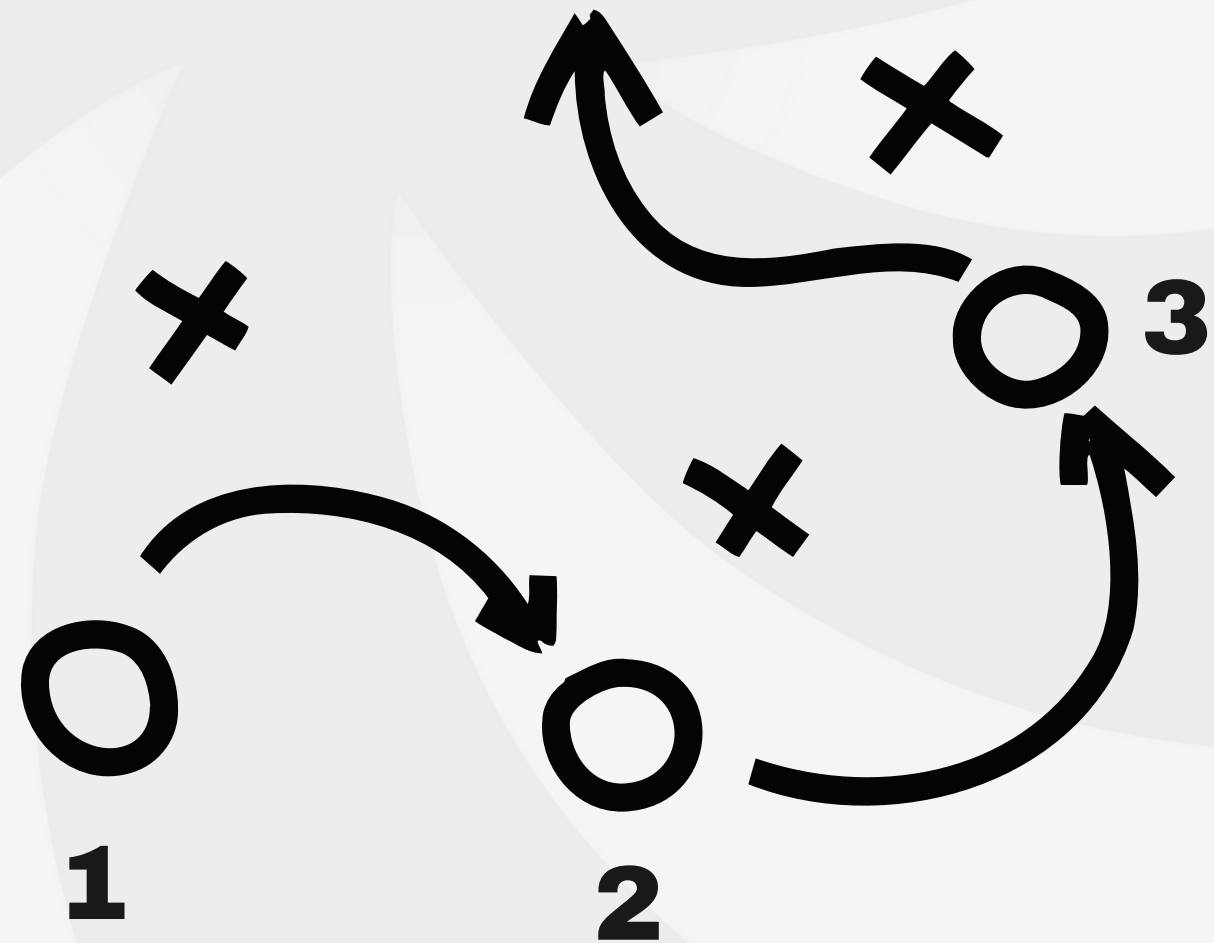
6,25%

Shirom-Melamed Burnout
Measure (SMBM; Lerman
et al., 1999)

3,13%

Rezultāti

Procedūras analīze

37,5% pētījumos
Sagatavošanās - Sacensības - Atveseļošanās

12,5% pētījumos
Sezonas sākums un beigas

21,9% pētījumos

3

mēneš
i

Rezultāti

Kas ir zināms no garengriezuma pētījumiem par sportistu izdegšanu un tās attīstību laika gaitā?

- Pieaugums visās dimensijās –**
- Samazināta snieguma sajūta;
  - Emocionālais un fiziskais izsīkums;
  - Sporta devalvācija.

10 no 13 pētījumiem tika pierādīts, ka sezonas laikā, 2-3 gadu laikā sportistiem pieauga izdegšana.

Rezultāti

Procedūras analīze

Kas ir zināms no garengriezuma pētījumiem par sportistu izdegšanu un tās attīstību sacensību sezonā?

SPORTISTU
IZDEGŠANA

3 no 13 pētījumiem tika pierādīts, ka izdegšana laika gaitā bija nemainīga jeb relatīvi stabila.

Atšķirīgos rezultātus iespējams izskaidrot ar pārāk īso intervālu starp mērījumiem.

Secinājumi

- ✓ 32 garengriezuma pētījumu par sportistu izdegšanu.
- ✓ *Athlete Burnout Questionnaire* (ABQ; Raedeke & Smith, 2001).
- ✓ Intervāls starp mērījumiem 3 mēneši vai sezonas griezums.
- ✓ Sportistu izdegšana ir dinamisks process – novērojama attīstība laika gaitā.

Inovācijas, metodikas un rekomendācijas sporta nozares attīstībai un pārvaldībai Latvijā (VPP-IZM-Sports-2023/1-0001)

WP2: Pētniecības metodes un zināšanu bāze sasniegto sportisko rezultātu efektivitātes paaugstināšanai.

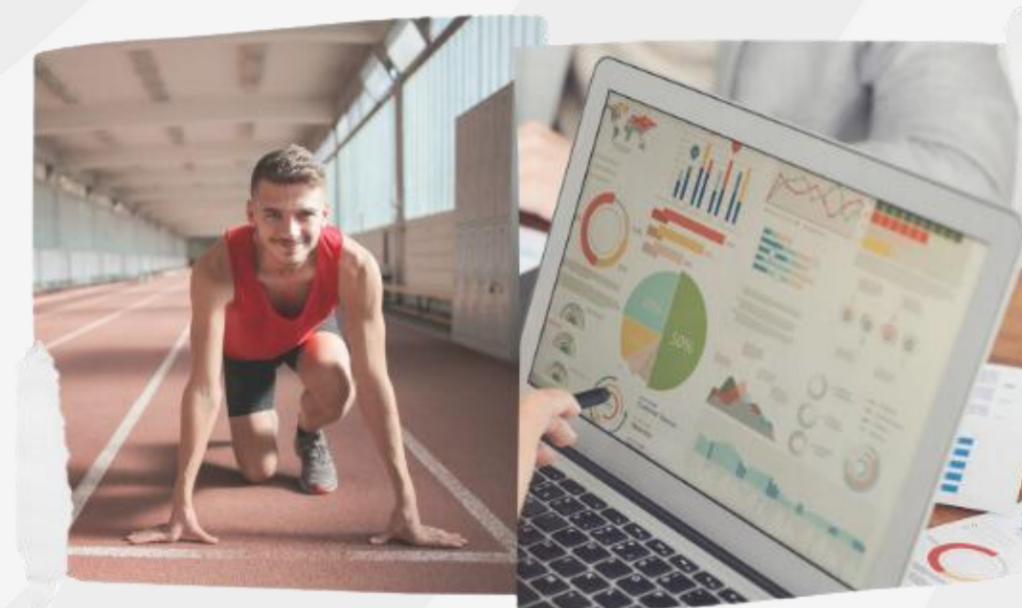
WP2.3.: Apakšpētījums “Fiziskās un mentālās veselības riski bērnu un jauniešu sportā” (vadītāja Dr. biol. Dace Reihmane)

WP2.3. apakšpētījuma mērķis: Attīstīt pētniecības metodes un zināšanu bāzi par sportā iesaistīto bērnu un jauniešu (vecumā no 12- 18 gadiem) veselības indikatoriem, to saistību ar treniņu un sacensību procesu. Izpētīt objektīvus un subjektīvus fiziskās un mentālās veselības indikatorus.

Sniegt rekomendācijas bērnu un jauniešu sportā iesaistītajiem – treneriem, atlētiem, vecākiem, sporta menedžeriem, veselības risku monitorēšanai.

Sports

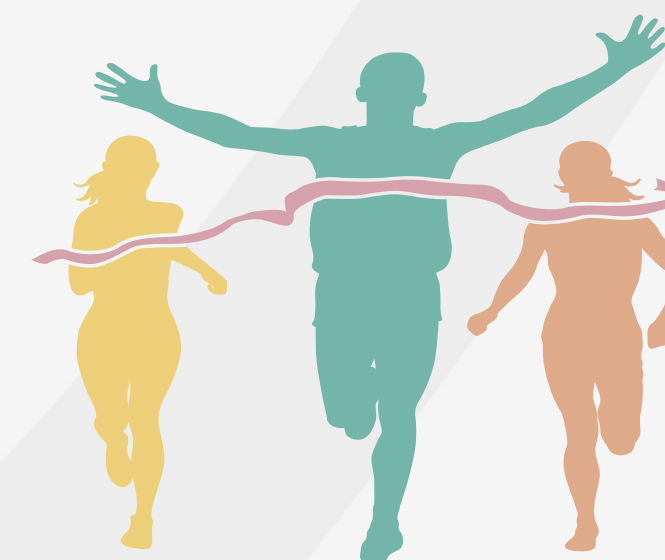

Izmantoto informatīvo avotu saraksts

Amemiya & Sakairi, (2022). Examining the Relationship between Depression and the Progression of Burnout Among Japanese Athletes. *1,2. Jpn Psychol Res, 64*: 373-384. <https://doi.org/10.1111/jpr.12332>

Glandorf, Madigan, Kavanagh, & Mallinson-Howard, (2023). Mental and physical health outcomes of burnout in athletes: A systematic review and meta-analysis. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 1-45.

Mak S, Thomas A. Steps for Conducting a Scoping Review. *J Grad Med Educ. 14(5)*:565-567. doi: 10.4300/JGME-D-22-00621.1.

Dedz spoži,
bet neizdedz!

Paldies par uzmanību!

Beateevelina.dislere@rsu.lv

